

Pressiteade

Luxembourg, 13. september 2018

ELi audiitorite sõnul ei tohiks ühtekuuluvuspoliitika vahendite ärakasutamine olla eesmärk omaette

Euroopa Kontrollikoja uue aruande kohaselt peaksid Euroopa Komisjon ja liikmesriigid ühtekuuluvuspoliitika vahendeid tulemuslikumalt kasutama. Audiitorid hoiatavad, et viivitused õigusraamistiku vastuvõtmisel ja rahastamiskavade aeglane elluviimine panevad liikmesriikide haldusasutused surve alla raha kiiresti ära kasutada, mõnikord tulemuslikkuse arvelt. Komisjon lahendas mõningate kavade puhul esinenud vahendite kasutamise probleeme hiline misega, kuid nii tema kui liikmesriikide meetmed avaldasid vahendite kasutussuutlikkusele positiivset mõju.

Ühtekuuluvuspoliitika vahendid eraldatakse liikmesriikidele seitsmeaastaseks perioodiks ette ja antakse liikmesriikide käsutusse iga-aastaste eelarveassigneeringutena, mis tuleb kindlaksmääratud aja jooksul ära kasutada. Audiitorid vaatlesid vahendite kasutamist perioodil 2007–2013 ja liikmesriikide poolt komisjoni abiga võetud meetmeid vahendite kasutamise parandamiseks seal, kus sellega oli probleeme esinenud. Sel perioodil oli EL-28 liikmesriikidele eraldatud toetuse kogusumma 346 miljardit eurot. Samuti võrreldi vahendite kasutamise edenemist perioodidega 2000–2006 ja 2014–2020. Küllastati nelja liikmesriiki: Tšehhi Vabariiki, Ungarit, Itaaliat ja Rumeeniat.

Audiitorid leidsid, et nii perioodil 2007–2013 kui 2014–2020 tähendas õigusraamistiku hiline vastuvõtmine ka rakenduskavade hiline vastuvõtmine. Perioodil 2007–2013 võeti enamik rakenduskavadest vastu rohkem kui aasta pärast programmitöö perioodi algust, mis omakorda lükkas paratamatult edasi eraldatud vahendite kasutuselevõttu.

Audiitorite sõnul käivitus periood 2007–2013 aeglaselt, periood 2014–2020 aga veelgi aeglasemalt. Lisaks tähendas programmitöö perioodide kattumine, et liikmesriigid kasutasid veel eelmise perioodi vahendeid, kui järgmised rakenduskavad olid juba käivitunud.

„On väga oluline vältida olukorda, kus suured rahasummad tuleb ära kulutada kiirustades programmitöö perioodi lõpus, sest sellisel juhul võib kulutõhusus tähelepanuta jääda. „Raha ärakasutamine ei ole enam poliitikaeesmärkide saavutamise vahend, vaid saab eesmärgiks omaette,“ ütles aruande eest vastutav kontrollikoja liige Henri Grethen.

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid.

Aruanne on tervikuna kättesaadav aadressil www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – kõnesisik

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – pressiametnik

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

Perioodil 2007–2013 tegi komisjon järelevalvet vahendite kasutamise üle liikmesriikides. Kuid alles 2014. aasta lõpus lõi ta rakkerühma, et abistada mõningate rakenduskavade raames vahendite kasutamisega raskustes olevaid liikmesriike. Tänu rakkerühma toetusele ja liikmesriikide võetud meetmetele paranes vahendite kasutamine oluliselt: 2018. aasta alguses moodustasid maksed eelarveeraldistest 97,2 %. 2017. aasta lõpus oli kasutamata 4,4 miljardit eurot. Komisjonil on perioodi 2007–2013 sulgemine endiselt pooleli ning maksete ja kasutamata vahendite kogusummad tuleb alles kindlaks määrata.

Vahendite paremaks kasutamiseks vaatasid liikmesriigid rakenduskavad üle, jagasid projektid väiksemateks osadeks ja kasutasid ELi vahendeid juba riiklikult rahastatud projektide kaasrahastamiseks. Audiitorite sõnul keskendus aga osa meetmetest eeskätt raha ärakasutamisele ja eeskirjade järgimisele, mitte tulemustele, ning rakenduskavade sage läbivaatamine tekitab kahtlusi programmitöö protsessi aluseks olevate analüüside usaldusvärsuse suhtes. Lisaks puudub komisjonil terviklik ülevaade kasutatud meetmetest ja nende mõjust, kuna liikmesriigid ei ole esitanud piisavalt teavet ja aruandlus on piiratud.

Audiitorid soovivad Euroopa Komisjonil

- esitada seadusandjatele ajakava ettepanek, et rakenduskavade elluviimine saaks alata programmitöö perioodi alguses;
- tagada, et rakenduskavade läbivaatamine põhineks usaldusväärsetel ja põhjalikul hindamisel ning selle eesmärk oleks paremate tulemuste saavutamine;
- toetuse kasutussuutlikkuse üle seiret teha, kindlaks teha aeglase ja kiire vahendite kasutamise põhjused ning meetmete mõju hinnata;
- tagada, et põhirõhk oleks tulemuste saavutamisel.

Toimetajatele

Ühtekuuluvuspoliitika eesmärk on vähendada arengualast ebavõrdsust Euroopa Liidu piirkondade vahel. Poliitika moodustab umbes kolmandiku ELi eelarvest. Programmitöö perioodil 2000–2006 moodustas see jooksevhindades ligikaudu 261 miljardit eurot, perioodil 2007–2013 346 miljardit eurot ja perioodil 2014–2020 365 miljardit eurot. Vahendeid eraldatakse Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kaudu.

Eriaruanne nr 17/2018: „Komisjoni ja liikmesriikide meetmed perioodi 2007–2013 programmide viimastel aastatel olid suunatud vahendite madala kasutusmäära probleemile, kuid ei keskendunud piisavalt tulemustele” on kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebisaidil eca.europa.eu ELi 23 keeles.

Kontrollikoda tutvustab oma eriaruandeid Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule ning ka teistele huvitatud pooltele, nagu liikmesriikide parlamendid, ettevõtlusrikkude sidusrühmad ja tsiviilühiskonna esindajad. Valdav osa kontrollikoja aruannetes antud soovitustest viiakse ka ellu. Täidetud soovituste suur osakaal näitab kontrollikoja töö kasulikkust ELi kodanike jaoks.